№ 33 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. פרייטאג 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

21-טער יאָהרגאַנג | 7 lutego 1928 r. | דינסטאָג, ט"ז שבט תרפ"ח | רעדאַקציע און אַדמינסטראַציע: פּעטרעמאַרסקע 18. טעלעפאָנען: אין קאָנטאָרן 55, אין אַדמינסטראַציע 67

Hervorragende Erzeugnisse „Elberfelder Glanzstoff" der besten deutschen Kunstseide

zeigt die Kunstseiden-Ausstellung

vom 12-19 Februar 1928 **KÖLNER FRÜHJAHRMESSE** vom 12-19 Februar 1928

Vertreter für Polen: **Hugo Förster, Lodz, Cegielniana 13,** Tel. 55-67.

Einladungen zur Messe, Messeausweise bei Vorgenenntem erhältlich.

לאָדזער וואָהל-קאָמיטעט פון אַלגעמ. יוד. אַרב.-בונד „בונד" אין פּוילען.

אַ קאָנצערט-וואָל-מיטינג

פרייטאָג, דעם 10. ד. ח., 8 אָר. קומט אַלע אין קינאָ-זאַל „אימפּעריאַל" עק זאַוואַדזקע און זאַכאַרניע

אונזערע נאָמען: **ווער איז שולדיג** אין דעם נישטאָשטאַנדגעקומענעם וואָהל-בלאָק פון „בונד" און פ. צ. ♦

אָנטפערן אויף דער פראַגע ווענען די ח"ח: י. ליכטענשטיין, י. ווילנער (פּאַס), ג. זיבערם (וואַרשאַ), ראַזאַ אייכנער א.ס.

דעם קאָנצערט-טייל וועט אויספיהרען דער לאָדזער סימפ. אָרקעסטער. — בילעטען פון 30 און 50 גר. שוין צו באַקומען אין אַרב.-הויזנקעל, פּעטרעמאַרסקע 20, וואָהל-ביורו, פּעטרעמאַרסקע 18 און אין טאָג פון מיטינג פון דער קאַסע פון „אימפּעריאַל".

דאַנקזאַגונג.

מיר דריקען אויס דעם הערצליכן דאַנק די

געבירדער טויבע

אין אונזער מי אויך אין נאָמען פון אַלע אונזערע גאַסט פאַר זייער הערליכע און צופרידענשטעלענדע שפּילן אויף אונזערע קינדער שמחה.

י. גרונים.

דעם 3. פעברואַר ה. י. איז געשטאָרבען אונזער אונפערגעסליכער

נ"ע יעקב יונגסטער

גרינדער און לאַנגיעריגער וויצע-פּרעזעס פון פעראיין צו טראָגען הילף די טויב-שטומע „עזרת אלמים".

אין פערשטאָרבענעם פערלירען מיר אַ טרייען מיטאַרבייטער און די אומגליסליכע טויב-שטומע אַ אויפריכטיגע אָפּזאָגונגס

אָחרי זיין אָנדענקען

די פערוואַלטונג און פערסאָנאַל פון דער געז.

צו טראָגען הילף די טויב-שטומע.

אויפפאַדערונג.

דערמיט פאָדער איך אויף צום לעצטען מאָל דעם פרעזעס פון דער יודישער קהלה און ראַסטאַן פון לאָדזער שטאָט-ראַט ה' בנימין רוסס, נאָך עפּליעס התראות פון הרב יוסף פּטבער, אַז איהר זאָלט קומען און פּקיים זיין דעם פסק-דין האָט ער האָט מיר אַרומגעגעבען, קאָנטרעדער שהערען אַדער בעצאָהלען דעם חוב אַזאַ ווי דרוק-אַרבייט בעת דער וואָהל-קאַמפּאַניע צום לאָדזער שטאָט-ראַט, אַז איהר זאָלט קיין אין פאַרלויף פון 3 טאָג ערלעדיגען דעם פסק-דין. איז געגעגפאַל נעם איך פון — אַרגאַ די פּראָגנאָזטאָרפליכקייט פאַר די הייסערע פאָלגען.

דרוקערי אינהאַבער אַנטאָניאַ 45.

י. גרינבערג

גענעלשאַפט „הזמיר" אַלעי מאַשמשוסקי 21

הייגט און טעגליך פון 10 פריה ביז 9 אָוונד איז אָפען אין אייגענעם גע-רעסטאָרעטן לאָקאַל די הערליכע

בילדער-אויסשטעלונג

פון די לאָדזער קינסטלער: מוריצי מרעמבאַשס, אַדאָלף בערמאַן, נתן שפּינעל, סאַמועל פינקעלשטיין און אינגאַצי הירשפאַנג.

בילעטען אין פריז פון 1 זלאָטי פאַר דערוואַקסענע, 50 גראָשען פאַר יוגענד און 30 גראָשען פאַר שולען און גרופּעס צו באַקומען פון דער קאַסע.

געלעגענ-היטליך **צו פערקויפען**

503 גראַם זייסעז און שוואַרצען ניי-גאַרן

אויף הילצערנע שפּולקעס פון נומער 30 ביז 50 צו 24 זל. אַ גראַם.

שימאַנאָווסקי און סאַמס., אַנדזשעיאַ 51.

Dr. med. D. Helman

Spec. chor. uszu, nosa, gardła i krtani

Piotrkowska 68, telef. 12-20

powrócił

przyjmuje od 10—12 i od 5—7.

4r7

Dr. med. A. Mazur

מעדיצינישע-אַרצט פאַר אויערן, נאָז און האַלז-קראַנקייטן

זיי אויך שווים און שפּראַך-פעהלער

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

וויסאָקאַדניאַ 65

אָנצוגעבן אויך דורך פּיקעריע. 46) טעל. 66-01

עמפּ אַן פון $12^1/_2$—$11^1/_2$ און פון 3—5 נאָכמ.

Dr. Różaner

מעדיצינישע פאַר הויט-און-ווענערישע קראַנקהייטן

און מעגער-שוועכע.

האַלטונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטעריע

Dzielna 9 (Narutowicza) טעל. 28-08

פון 8—10, 5—8, פרייען 3—4.

אַז עקסטרע הערעס-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. L. Pikielny

מעדיצינישע-אַרצט פאַר

נערען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8, tel. 19-90

אָנאַנגע פון 4—7 אין אָוונד.

לעזט און אַבאָנירט

— דאָס —

לאָדזער טאָגעבלאַט.

טרינקטאָן בראָ

ווין און קאָניאַק

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02.

אינערליכע קראַנקהייטען

מעדיצינישע פאַר לונגען, אַז האַרץ-קראַנקהייטען

אַלגעמיינע לאַבאָראַטאָריע און קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן פון 8—6 נאָכמ.

6988

Dr. med. H. Leichter

מאַגנטאַנמינער 9 רוג זאַכאַרגיש, טעל. 49-66

צאַהן-כירורג

מעדיצ. פון פינאַנשע קראַנקהייטען הויט און שווייס, ניטעלעס דושעס לעס, אַזאַן-פּיכאָלעס אַזאַ א.ו.וו.

נעמט אָן פון $1^1/_2$—5 און וואָכנטאָג פון 9—11 פאַרם.

פלעגט די פיס

PEDICURE

S. Łódzki

Trauguta 5 (Krótka), m. 10

באַהאַנדלונג אַסיסטענט מיט פּיסטער עלעמענט

(הויבער-אויגען-אַנשטאַלט אין לאָדזען).

מעדיצינישע צו בעזוכיסען הויבער-אויגען און הערנהויט

הי אַרמענגעהטאַקסטע נעגעל אָחנע שמערצען

מאַסאַזשירט די פיס.

Dr. P. Klinger

פּיעטריקאָווער 51.

מעדיצ.-אַרצט פאַר הויט-האָר-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

נעמט אָן טעגליך פון 6—7. פאַר דאַמען פון 7—9 אָוונד

פיר פרעגער. זונטאָג פון 10—12 פאַרם.

820

דאַנקזאַגונג.

די אַלע וואָס האָבען אונז אַרויסגעהויזען זייער מיטגעפיהל און האָבען אָנגעגעבען דעם לעצטען כבוד

נ"ע יעקב יונגסטער

דריקט אויס דעם הערצליכסטען דאַנק

די פאַמיליע.

די מעבעל-פאַבריק „MEBLOPOL"

מאַכט בעקאַנט דער געערטער קונדשאַפט, אַז ס'איז געפונען געוואָרען אַ פּערקויף-שטאַל אין

לאָדז, זשעלאַנאַ 6 טעלעפאָן 31-71

און בעזיצ אַ רייכען אויסוואָהל פון די מאָדערנסטע און עלעגאַנטסטע ביז די אַלטמודישע צימער-אייגריכטונגען, ווי אויך אייגענע מעבעל-שטיקע, פּוגנעס אויפהרונג, רעיעלע בעהאַנדלונג, לאַנגיעריגע גאַראַנטיע, די בעסטע בעדינגונגען.

צאַהן-אַרצט

Z. BIELAKOWSKA

פון וואַרשע — נעמט אָן

סילינסקי 113 (נאָרמאַ 41) טעל. 48-27

פון $1^1/_2$—10 פאַרם. און פון 4—7 אָוונד

רעפּעראַציעס, פּלאָמבאַציעס, האַלטונג פון דושאַנסלעס, צאַהן, א. אַז. ה. — די ווינדאַ אין טעטיב.

אַ שותף

ווערט געזוכט צו אַ גוט געהענדע פאַבריקאַציע מיט אַ קאַפּיטאַל פון **2500—3000** דאָלאַר. אָפערטען אָפּצוגעבען אין דער אַדם. פון „ל. ט." פאַר „ר. ל."

Dr. Z. Rakowski

מעדיצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען.

סאַנטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.

מעדיצינישע קורס פאַר שטאָטלער.

שפּרעכשטונדען 12 - 2 און פון 5—7.

נעמט אויך אָן אין לעשנאָטע פּאַרזשער 17 פון 10 ביז 11 פון פון 2 ביז 3 נאָכמ.

6016

אין 6 לעקציעס

לערן איך אויס **טאַנצען** אַנפאַנגער די בעסטע, מאָדערנע טענץ אין מיין פריהאַס-אויפנוג, אויף שענקיעוויטשע 15, פראָנט קרעסער שטאָק.

מיט אַכטונג בעלעם-לייסער

ב. לעיבאָוויטש

בעס.: עסאָנגס-שטאָן טעגליך פון 11 אויסגער פריה ביז 10 אָוונד.

אַ איינגעפיהרט געשעפט

(אַזאַ הערט געלעזען נאָר אין קאַסע)

איז פון **זאַמאַרט** אויף גוטע בעדינגונגען איבערצונעמען

נענען 500 דאָלאַר.

צו ערפאָרעך אין דער אַדם. פון „לאָדזער טאָגעבלאַט"

Lekarz-Dentysta

P. ŻYTNICKA-KAHANOWA

wznowiła przyjęcia

Konstantynowska 9, telef. 33-53

וואנאן מיט אגעהיימניספולען סאוויעטישען באנאדש

אויפגעריסען אויף דער באהן-סטאציע אין זשעשאוו.

פרשטא

סאוויעטיש-דייטש-ליטווישער דרייבונד.

פרשטא

זשעזשאוו, 6. פעבר. (פס. צום „פ. ט.") המט 3 פארמצעם אז אויף דער סטאנציע לשעשאוו פארקשוכען צ פארזיכטיגער אויפרעגונג אז אזאנאן פעם פשאנעג, וואס אז אפשאנגען סבזיטש-רוסלאנד. אינם ראזמען וואס אז פראנספארטרעם געזאמלט פון ווייטשלאנד האבען זיך קפיטען אנזעלן מיט אן פעסלער מיט אפעם אן פלומנקעם, פון דער סטאנציע, האבען די מאהן-ארבייטער בעמערקט ארויסזעצען אפלאצם פון וואנאן. מען האט אזהם תיבה אפגעשלעסן פעם פנים צוג אז אזעגעשלעסלט אויף דער ווייטער לאגיע. אז דעם מאמענט אז פארגעקומען דער אויפרעם. דער אויפרעם אז געשען אן אזשלרונגער. די צוזאמענדרעם אזעגרעגן פעסלער זעגען זיך פאנאנדרעגעלאזען אויף 200 מעטער הויך. נלעטצעניטג מיט'ן אויפרעם

סאוויעטיש-דייטש-ליטווישער דרייבונד.

מאסקווא, 6 פעבר. (אא.) דער דייטשער אמבאסאדאר אז מאסקווא הערר פראנקענבערג - ראבערטי קומט שוין קיין בערלין. זיין ווייב אז בערלין שטארבט אז אנשטען צוזאמענהאנג מיט דער פראבלעם אז אנגעגעבען פון דייטשלאנד אז רוסלאנד. אז דאס אז נוט אמת. ווייל ליטווישע רעגיערונג האט נוטשט דער הויפט-וואהל קאמיסאר דאס רעכט צוגעשען אז אפלאנדיג געגען אפשלוס פון דער קאמיסיע. אזא רעכט האט יעדער מיט אנדער נוטשט דער הויפט-וואהל קאמיסאר.

אז מיר דערוויסען זיך אבער האט אזר בז אנצם קיין שום מסכלור פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע נוטשט ארבייטע אז אפלאצם אז העלסינגפורס.

גרויסער פראצעס פון יודישע סוחרים איז קראקע.

קראקא, 6. פעברואר (פס. צום „פ. ט.") המנט האט זיך דא אנגעהויבען דער פראצעס פון 24 יודישע סוחרים אין קראקא. זיי ווערען אנגעקלאגט אין ארגנשטיגלען אז גרויסע צאהל פעקסטיל-סחורות פון אויסלאנד קיין פוילען.

א מייוועלס-מאשיו אנשטאט א ראדיא-אפאראט

אזא „מתנה" האט בעקומען א פראפעסאר פון זיינס א שילער.

ווינע, 6 פעבר. (אא) „מארגען" מעלדעט, אז דער פראפעסאר פון א דעטאל-שלע ד"ר ואגר האט די מעג דערהאלטען אויף דער פאסט א קעסטעל, אז וועלכען עס האט זיך פלוטעלט נעזאמלט געפונען א ראדיא - אפאראט.

קשוזשען אז דאס געזעץ א טשוטש-מעג שוין, געלאדען מיט א קוילאנדאס שיספלוטער. די מעזעלס-מאשין האט ער בעקומען „בתור מתנה" פון א שילער אלס נאכטראפט פאר א שלעכטער שטיק. צום גלוק האט די מעזעלס-מאשין גושט

אונטערגעשריבען דעם אמעריקאניש-פראנצויזישען שלום-טראקטאט.

בוקארעסט, 6. פעברואר (פס. צום „פ. ט.") אין וואשינגטאן איז הייגע 11 פארמיטאג אונטערגעשריבען געווארען דער שלום-טראקטאט צווישען אמעריקא און פראנקרייך.

אלפרעד מאנד געבויפט פאר 10 טויזן: פונט אמציעם פון דער קאלאניע „גן חיים".

ירושלים, 6. פעברואר (ט"א) פיר אלפרעד מאנד האט דא געקויפט פאר 10 טויזנד פונט אקציעס פון דער „פאלעסטינא-קאלאניע „גן חיים". די דאזיגע קאלאניע ווערט געשאפען דורך די אמעריקאנער ציוניסטען און א רעזט ארץ-ישראל אמגוואינער אויפ'ן נאמען פון ד"ר חיים ווייצמאן.

בלוטיגער קאמף צווישען קאמוניסטען און שטאל-העלמער אויף די גאסען פון בערליו.

בערלין, 6 פעבר. (פס.) דיגעל-מעגע מאסען-דעמאנסטראציעס פון די שטאלהעלמער ווייבען געבראכען צו בלוטיגע געשלעכטען. די קאמוניסטען האבען אנגעשאדעט א קאנטר - דעמאנסטראציע פון 6 טויזנד מאן. די קאמוניסטען האבען זיך אויף טויל ערטער צוזאמענגעשטעלט אז רוטען אנזשלאגען אז פלאטע געשלאגען. די פאליצעי האט אנגעהויבען שיסען אז אנזשלאגען אז אנגעשלאגען אז אנגעשלאגען אז אנגע

לאָדזער טאָגעבלאַט

דער דעדאקטאר: נעמט-אהן פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישטצוריקגעשיקט.

אדרעס: "Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

דיר ווייסטער בלוט-בלבול.

בלבולים אויפ'ן גאנצען כלל יודען בעגלייטען אונז אויף אונזער דערנער-וועג שוין הונדערטער יאהרען. פערשידענע נעמען האבען די דאָזיגע בלבולים געמראגען אבער איז כאראקטער האבען זיי אלע געהאט— אלע זענען זיי געווען בלוט-בלבולים: מען האט אונז נאכגעזאגט, אז מיר האבען פערגאסען, אדער געבראכט דערצו, אז פריסטליך בלוט זאל פערגאסען ווערען. און דערפאר האט מען זיך ערלויבט אונזער בלוט צו צערייסען.

דער עלטסטער און געפעהרליכסטער בלבול איז געווען, אז יודען האבען געהרג'עט יעזוס'ן. און מענשען, וואס ערלויבען זיך צו דערהרג'ענען „א גאט", איז א מצוה זיי אויסצו'הרג'ענען, איז שוין הנאפע צוויי מוי-זענד יאהר, אז מען האלט אין הרג'ענען יודען, און עס פלעגט נאך אלץ נישט צו דעקען יענעם בלוטיגען חוב, וואס איז געבויט אויפ'ן בלוטיגען בלבול...

צו דעם בלבול איז מיט דער צייט צוגעקומען א צווייטער בלבול. נעמליך: יודען שיכטען פריסטליכע קינדער — חייל זיי האבען נויטיג פריסטליך בלוט אויף פסח. חיפיל יחידים, חיפיל קהלות זענען צוליב דעם בלבול אומגעקומען! ווער זאל עס דען איצט גאר צעהלען?

דאס נייציידנטע יאהרהונדערט האט א נייעם בלבול אויסגעשמידט: יודען זענען פערדעטער! איז וואו עס נילט צו שיצען דאס פאטערלאנד, שרין פארען יודן נישט צוגעלאזט ווערען. איהר נעדענקט טעשה-רייפוס! און הנס דרייפוס איז געווארען בעפרייט. אבער דער דרייפוס-בלבול איז געבליבען האפטען אז דעם כלל. איז דער צייט פון וועלט-מלחמה האט דער בלבול נטהאט זיינע זאטע פיר יאהר.

חיפיל יחידים, חיפיל קהלות זענען אין רוסלאנד און אין פוילען סריי-נייט אומגעקומען מיט דעם אויסדרוק: „יודישע פערראט"! רוסען צי אוקראאינער, פאליאקען, צי פראנצויזען, ענגלענדער, צי דייטשען — אלע זענען איבערצייגט געווען, אז דער יוד איז געפעהרליך: אז וואו פערראט— דארט מוז זיכען דעם יודען דערהויפט: דעם רוסישען יודען, אדער דעם פוילישען יודען. נעוויזיר; דעם יודען פון מירהר. דעם „אסט-יודען". און וואו די הי"מיר-טרענער פון מערב-אייראפא האבען פריינט-צייט בעקומען א שטיקעל הערשאפט אין „אסטען" — די ערשטע אויפגאבע איז געווען: אויסרוימען דעם „אינגעהענינסטען שונא" — דער יודען. די מלחמה איז ארבייט. אבער דער דאזיגער בלוט-בלבול דויערט ווייטער; מיר זענען נאך נישט פערטיג מיט איהם.

און איז די וועהען פון דער מלחמה איז גיבוירען געווארען דער פערטער בלבול אויפ'ן כלל: דער באלשעוויזם! „אלע יודען זענען באל-שעוויקעס, און דער גאנצער באלשעוויזם איז א יודישער". דאס איז די פארמולע. מאכט פעטלורא פאנראמען. איז עס דער סאמה נעמען באל-שעוויזם; שערען האלערטשיקעס יודישע בערד — איז עס נכמה פאר'ן באלשעוויזם; חיל א יודישער „באראן" איז פתח-תקוה זיך ראמעווען פון יודישע ארבייטער — שרייט ער: באלשעוויזם! און חילען שונאים האבען דוקא א קריסטליך ארץ-ישראל. ווערט זיי „פאלעסטינא די הייפט-קוואר-טיר פון באלשעוויסטישער פראפאגאנדא פאר דעם גאנצען מזרח". אזוי שרייט די לאנדאנער „דיילי מייל", און דאס איז די רייד פון דער פרעסע. די כונה איז קלאר. די פאלגען וועלן כסתמא קומען. ווארום אויך אם דעם נישט בלבול וועלען מיר נישט אזוי ניך האנען אראפווארפען פון זיך, פון דעם יודישען כלל!

נ. ט.

דער 80-יעהריגער געבורטס-טיג פון נתן שטרוים.

ביג-יארק. (יסא) וון מר האבען שוין מעלעגראפיש מומגעטוילט, האט דעם 31. יאנואר ה. י. געפעערט זיין 80 יעהריגען געבורטס טאג דער בעקאנ-טער יידישער פולאנטראפ נתן שטרוים. דער יובילאר האט בשומען גלוקוואנ-שען פון אלע יידישע שולען און אמע-ריקא און איך פון אויסלאנד.

נתן שטרוים איז געבוירען געווארען און יאהר 1848 און דמטשלאנד. אלס 6 יעהריג יונגעל האט ער צוזאמען מיט זיינע עלטערן עמיגרירט קיין אמעריקא. און עלטער פון 18 יאהר איז ער ארבע-נעטערען און געשעפט פון זיין פאטער. און יאהר 1914 האט ער זיך צוריקגע-צויגען פון אלע פרעזאנטע געשעפטען און זיך אונגאנצען אפגעגעבען פולאנט-א-פרשער מעטנגקטס. שטרוים אנו אמ-מעהרסטען בעקאנט געווארען מיט זיין מעטנגקטס אויפ'ן געבוט פון ענטוויק-לינג פון „טראפען מילך" פאר קינדער. און פמעט אלע לעזער פון דער וועלט האט ער געגרינדעט מילך סטאנציעס פאר צוזאמען בהגם סטעריליזיר-טע מילך פאר קינדער. א בשוגרעטע אויס-טערקוואסטע האט שטרוים געשאנקען ארץ ישראל. נישט קיקענדיג אויף זיין טיפען עלטער האט ער גושט לאנג צו-רוק בשולט ארץ ישראל, וואו ער האט געשאפט דעם גרינדרשטען פון א נשוהר-חיים צענטער פאר ארץ ישראל. לעכוד זיין אנצענען 80 יעהריגען געבורטס-טאג האט ער איפגעגעשוקט טעלעגראמ-פוש 100.000 דאלאר און רשות פון דער ציונאמטרישער עקזעקוטיוו.

נאך דער פאר א יאהרינער ערד צי-טערנוש און ארץ ישראל אנו שטרוים נשוען דער ערשטער, וואס האט געגע-בען א גרעסערע סכומע אויף צו לוטרען דו נוים פון דו געלטעגע. דו אראבער האבען דאן מיט דאנקבארקייט אנער-קענט, אז דער ערשטער, וואס אזו זיי געקומען צו הילף אין נעזען א יוד. און יאהר 1923 האט שטרוים בעקומען א דופלאט אלס ערען פרעזע פון דער שטאט ניו יארק. אנ'ם דופלאט אין געזאגט, אז אזו משך פון דו לעצטע 25 יאהר האט ער מעהר געטון פאר דעם עפענטלעכען וואהל אין דער שטאט, וויי וועלכער עס אזו אנדערער בגרעך.

—0—

וואס הערט זיך אין ארץ ישראל?

(פון אונזער ספעציעלען קארעספאנדענט).

יהודה טענענבוים (תל-אביב).

לויט סטאטיסטיק האט תל אביב ביז איצט געשלאגען רעקארד איבער אלץ ששעה און געגעבען פון לאנד בתם אנגעמען די ארץ-ישראל-בירגערשאפט. ביז חצות האבען אין תל-אביב אנגענו-מען די א"י-בירגערשאפט 4942 משפחות אדער 16 פויזענד נפשות. חוץ דעם זענען אין תל-אביב און יפו אויסאמאטיש געווארען א"י-בירגער 5 טויזענד נפשות פון אלטען ישוב, וועלכע זענען געווען שערקישע אונטערטאנען.

— נישט קיקענדיג, וואס מאנכע ארא-בישע צייטונגען לייגענען פלומרשע אם די ידיעה, אז די מעטשעב-לייטונג פון חברון זאל שוין ערלויבען יודען אין קריסטען ארייגעהן אין דער מערת-המכפלה, בעשטעטיגען דאך די היגע יודישע צייטונגען דעם מאקס און ברעג-גען ידיעות, אז די לעצטע טעג האבען שוין מאנכע גרופען טוריסטען בעזוכט די מערה. אויך זאל מען שוין, לויט די זעלבע קוועלען, דרוקען ספעציעלע אייג-פרעסט-קארטען אהין.

— צום יאהרצייט פון אחד-העם, וועלכע איז פארגעקומען פוף שבת, זענען אין גאנצען לאנד פארגעקומען הזכרות, בתי וועלכע עס האט אנטייל גענומען כמעט די גאנצע בעפעלקערונג פון די שטעט און קעלאניעס.

— אין ירושלים'ער בערייכ איז די טעג פארגעקומען דער פראצעס געגען די ה"ח מ'לאאן און סילווס, וועלכע האבען מיט בערך א תאב"ב יאהר צוריק זיך ארייגגעריסען אין פריוואט-וואוינונג פון ה' שמעוני און איהם גוט צושלאגען פאר גרענען אין שמת א פרימוס-מא-שינקע. דאס בערייכ האט ביידע „אנטע-לער" פערמשפט צו בעצאהלען צו 1 פונט שטראף, חוץ בעריכטס-קאסטען.

— אלס דירעקטאר פאר מצרים פון דער ארץ-ישראל'דיגער יודישער אסעפ-ראנץ-געזעלשאפט „יהודה" איז בעשטימט געווארען דער בעוועזענער עגיפטישער פינאנץ-מיניסטער יוסף קאסאר-פאשא, וועלכער איז חיינע פרעזעס פון דער יודישער קהלה אין קאהירע. די דאזיגע נאמינאציע וועט פיל הירקען לטובת „יהודה".

— די טעג איז ארויסגעשיקט געווא-רען פון לאנד מרכזי צענטער, וועלכער האט געשלאגען אין חיפה בעת דינסט איינעם פון די בשהן-בעאמטע.

— אהער איז אנגעקומען א ידיעה פון לאנדאן, אז אויב די רומענישע רע-גירונג וועט נישט וועלען אנערקענען די צוואה פונ'ם בוקארעשער יוד לאנארי (וועלכער האט פערשריבען פאר'ן שוין 10000 פונט פאר'ן קרן-היסוד), וועט די אנגלישע רעגירונג נעהמען דאס געלד אין איהר בעזיץ צום גוטען פון קרן-היסוד.

— לויט א לעצטען בערייכ, וועלכער איז דא דערהאלטען געווארען, בעסיהס זיך פראנקרייך דורכאויס, אז די נאפט-רעהרען זאלען געצויגען ווערען פון מעטול נישט פיין חיפה, נאר קען סיריען מיט אלעקסאנדרעטע. ענגלאנד דאנענען ציהט פאר חיפה, אדער צום פערסישען האפען אצרה.

— די טעג קומט אהער דער בע-ריהמטער פידעל-קינסטלער קרמילער, וועלכער וועט נעבען אין לאנד איינינע קאנצערטען.

— אין „בנימינה" האט מען אנגעהויי-בען בויען א גרויסע שוהל, וועלכע וועט קאסטען העכער צוויי טויזענד פונט. דאס געלד האט מנדב געווען בארען ראג-שילד.

בקרוב נעהמ מען אויך דערפון בויען א בית-וועד און נאך אנדערע עפענטליכע געביידען. דאס געלד צו די אלע איבריגע געביידען גיט די פיק"א, ווי אויך די פושבה.

— ווי עס שטעלט זיך ארויס, איז דער שניידער פלום פון חיפה פערבשפט געווארען ארויסגעשיקט צו ווערען פון לאנד נישט דערפאר, וואס ער האט גע-שפיגען א ברוי אין פני, נאר ווייל ער האט אליין דערצילט, אז ער איז אין לאנד זיט 3 יאהר אונלעגאל. זיין גורל הענגט איצט אב פון דער דעציזיע פון נציב.

— בם דעם לעצטען מערב-וויפ-וועלכען די רעגירונג האט איינגעארדענט אויפ'ן מ'ליסער- און לויט פליהער-פלאץ פון סאראפענד, בם וועלכען פ'האבען אנגעמעלד גענומען די בעסטע רפסער פון לאנד פון אלע דרי רעליגיעס, האבען בעקומען פרשטע פריזען חוץ די צוויי הקכרע ענגלישע פאליציי-לייט ה' ריקס און קוויקלי אויך א יודישער פאליציאנט און א יודישער פאליציי-אפיציר פון יפ', דער יודישער פאליציאנט ראזענפעלד האט בעקומען אזא 3 פריזען פאר פער-שידענע רייס-אויסצייכנונגען. אינגעדע-סאמט איז, אז נישט קיקענדיג וואס לוים „חישטשיגע-געזעץ" קומט די אויסצייכנונג נאר דעם בעזיצער פון פארד און נישט דעם רייטער, האט דאך דער נציב-תעליון, וועלכער האט בייגעוואוינט דאס געיעד, אויגענהענדיג דערלאנגט אויך דעם זע-מענעם רייטער א גרויסען זילבערנעם בעכער אלס אויסגאמעס-פתנה.

כאראקטעריסטיש איז אז דאס פערד, וואס האט בעקומען די דערמענטע פ אויסצייכנונגען, געהער אויך דעם יודי-שען אזיציר בן-יהודה.

— פון חודש יאנואר זענען שוין ארויס צו דער ארבייט צו פלאנצען דעם פרדס „גן חיים" בי „כפר סבא" א גרויסע ארבייטער פון רמות גן און כפר-סבא. ווי עס שטעלט זיך ארויס, האט די גע-זעלשאפט דארט געקויפט נישט 150 דונאם, ווי איך האב פריהער מיטגעטיילט, נאר 2500 דונאם, וועלכע חלען טראגען דעם נאמען „גן-חיים" לכבוד דעם פרע-זידענט ווייצמאן, וועלכער געהער אויך צו דער געזעלשאפט.

— צוליב דעם, וואס ס'זענען לעצ-טענס דא גרעסערע בעשטעלונגען, האט די פאבריק „שומרון" פון חדרה פערגרעסערט אויך די צאהל ארבייטער. איצט זענען שוין ביי איהר בעשעפטיגט 40 פערזאנען, חוץ די 10, וועלכע זענען פערנומען ביים טארשאק און ביים שניי-דען די בוימער אין האלה.

— אין תל-אביב איז נגרינדעט גע-וואָרען א חברת ש"פ, וועלכע האט אויף זיך גענומען אינצוטיילען צווישען איהרע מיטגלידער די מסכתות און אויסצולערנ-נען ש"ת אין פערליף פון יעהרען יאהר. די התחלת הש"ס וועט פארקומען פטער-ליך המשה עשר בשבט.

— ווי מ'זאגט, זאל די רעגירונג הע-בען בעשלאסען צו גרינדען א שטענדיגע קאמיסיע וועגען צאל-אנגעלעגענהייטען. איי דער קאמיסיע זאלען ארבייטען א גאנצע ר, רעגירונגס-בעאמטע אויך פארשטעהער פון פאבריקאנטען- און סוחרים-פערבאנד מיט וועלכע די רעגירונג הט זיך וועגען אלעם גענוי בערעדען.

—0—

א נייע יודישע פארטיי פון אסימילאטארען איז אונגארן

בודאפעסט. (יסא) דו מעג אז אפגשטאלטען געווארען א כנגד-ראל פאר-זאמלונג פון דער בודאפעסטער יודישער רעליגיאנס נעמינדע. עס אז בעשלא-סען געווארען צו גרינדען א פאבר צום אנרעגען פון פערשטאר-כעטעם פרעזעס פון דער נעטערע אלעמכאטער לערע-רער אין שטעלען אהנהם דערמיט מצוה אזן צוזאמענהאנג דערמיט האבען דו יודישע אסימילאטארען אין אונגארן.

טראצ-קי'ס טאג-בוך.

איז סיביר אין יאהר 1907.

אין יאהר 1907. איז ל. טראצקי פערשיקט געווארען דורך דער צארישער מאכט קיין סיביר. אין שטכות מיט דעם וואס אויך איצט איז טראצקי פערשיקט געווארען דורך סטאלינען, איז אינטערע-סאנט צו געבען איינינע קאפיטלעך פון טראצקיס טאג-בוך, וואו ער האט אנגע-שריבען אין זיין דעמאלטיגער פערשי-קונג. מיר געבען דא דעם ערשטען קא-פיטעל, וועלכער לייגט זיך זעהר שפא-נענד.

.1

די נסיעה אין דער ווייטער פערשיקונג.

2-טער יאנואר 1907.

שוין 8 שעה, ווי מיר געפינען זיך אין דער עטאפ-תפיסה. איך מוז זיך מודה זיין, אז בשעת איך האב פערלאזען די אונטערזוכונגס-טורמע, בין איך געווען אין זעהר א גערמזוזר שטימונג, איך בין שוין געווען צוגעטאוינט צו מיין איינצל-קאמער און איך האב דארטען געהאט די מעגליכקייט צו ארבייטען. אבער אין דער עטאפ-תפיסה געפינען מיר זיך אלץ אין אלגעמיינער קאמער און דאס איז פאר מיר שטארק בישר אנגענעהם! ווער ווייס, ווי לאנג ס'וועט נאך געדויערן, בין מיר וועלען קומען אויפן אָרט, וואו מיר זענען פערשיקט! ווער ווייס, אויב מיר וועלען זיך איבערהויפט אמאל צו-ריקקעהרען!

איז דען נישט פיל בעסער געווען, בשנת איך בין געזעסען אין דער קא-מער 462, נעלייענט, געשריבען און גע-וואר...

פאר מיר איז דאס אריבערציהען פון אייז דירת אין דער אנדערער, זעהר א פייגליכער ענין און א נסיעה פון איין תפיסה אין דער אנדערער — איז נאך פייגליכער. נייע עורמע פערהאלטונגען, נייע רייבונגען, נייע נעמ-אונגען זיך צו-שאפען אנ'אייניגער מאסען דערטרעגלי-כען לעבען. מיר האבען נאך דורכצו-מאכען א רייה אומבייטונגען פון די אד-מיניסטראטיוו סערזאנען, אנהויבענדיג מיט'ן דירעקטאר פון עטאפ-פיסה אין פעטערבורג און ענדיגענדיג מיט'ן קא-ראולענעם פון דעם פיבירער דערך. איך האב דאס שוין אלץ איינמאל דורכ-געמאכט. איצט ווערט דאס איבערגע-חזרט.

מיר זענען אומבערוואהרטע אריבער-געפיהרט געווארען אין תפיסה, אין דער קאנט לאריך וואס מען אונז געצוהוג-גען זיך איבערצושען: און איצט שפע-הען מיד שוין אנגעטון אין גרעסטע ארעסטענען-הויזען, בלוזקעס און מי-צילען. מען האט אונז דערלויבט צו לע-זען בי זיך אונזערע קליידער און וועש. בכלל איז די פערוואלטונג פון דער תפיסה זעהר העפליך צו אונז. ווי עס שיינט, האט די בעקומען געהיימע אינ-פורמאציע וועגען דעם.

דער טעג פון אונזער אפטהרען ווערט געהאלטען שטרענג געהיים. מען האט יורא פאר דעמאנסטראציעס און געוואלדזאמער בעפרייאונג פון דעם פראג-סטערס.

* * *

10-טען יאנואר.

איך שלייב אין פאנטרעגדיגען צוג. עס איז 9 א זייגער אינדערפרי. אום 4 א זייגער סערסאג האט אונז דער אויס-זעהר אויפגעהיצט און מיטגעטהלט, אז אונזער אפטהר איז בעשטימט אויף 6 א זייגער אינדערפרי.

די שעה פון אפטהר האט אונז אי-בערראשט. מיר האבען צוזאמענגעפאקט אונזערע פעקלעך, זענען ארום אין קאנ-צעלאריע, וואו די פרויען און קינדער האבען שוין געווארט אויף אונז, זענען נעכטיג איבערגענומען געווארען דורכ'ן קאנוואי. מען האט דורכגעקוקט די זע-כען. דער אויפזעהער האט איבערגעגעבען אונזער גלד דעם בעגלייטער צו לע-זען בי זיך אונזערע קליידער און וועש. בכלל איז די פערוואלטונג פון דער תפיסה זעהר העפליך צו אונז. ווי עס שיינט, האט די בעקומען געהיימע אינ-פורמאציע וועגען דעם.

דער טעג פון אונזער אפטהרען ווערט געהאלטען שטרענג געהיים. מען האט יורא פאר דעמאנסטראציעס און געוואלדזאמער בעפרייאונג פון דעם פראג-סטערס.

* * *

10-טען יאנואר.

איך שלייב אין פאנטרעגדיגען צוג. עס איז 9 א זייגער אינדערפרי. אום 4 א זייגער סערסאג האט אונז דער אויס-זעהר אויפגעהיצט און מיטגעטהלט, אז אונזער אפטהר איז בעשטימט אויף 6 א זייגער אינדערפרי.

די שעה פון אפטהר האט אונז אי-בערראשט. מיר האבען צוזאמענגעפאקט אונזערע פעקלעך, זענען ארום אין קאנ-צעלאריע, וואו די פרויען און קינדער האבען שוין געווארט אויף אונז, זענען נעכטיג איבערגענומען געווארען דורכ'ן קאנוואי. מען האט דורכגעקוקט די זע-כען. דער אויפזעהער האט איבערגעגעבען אונזער גלד דעם בעגלייטער, און נאכדעם האט מען אונז ארייגע-פאקט אין קאארעטע בגרעך.

—0—

דער 80-יעהריגער געבורטס-טיג פון נתן שטרוים.

ביג-יארק. (יסא) וון מר האבען שוין מעלעגראפיש מומגעטוילט, האט דעם 31. יאנואר ה. י. געפעערט זיין 80 יעהריגען געבורטס טאג דער בעקאנ-טער יידישער פולאנטראפ נתן שטרוים. דער יובילאר האט בשומען גלוקוואנ-שען פון אלע יידישע שולען און אמע-ריקא און איך פון אויסלאנד.

נתן שטרוים איז געבוירען געווארען און יאהר 1848 און דמטשלאנד. אלס 6 יעהריג יונגעל האט ער צוזאמען מיט זיינע עלטערן עמיגרירט קיין אמעריקא. און עלטער פון 18 יאהר איז ער ארבע-נעטערען און געשעפט פון זיין פאטער. און יאהר 1914 האט ער זיך צוריקגע-צויגען פון אלע פרעזאנטע געשעפטען און זיך אונגאנצען אפגעגעבען פולאנט-א-פרשער מעטנגקטס. שטרוים אנו אמ-מעהרסטען בעקאנט געווארען מיט זיין מעטנגקטס אויפ'ן געבוט פון ענטוויק-לינג פון „טראפען מילך" פאר קינדער. און פמעט אלע לעזער פון דער וועלט האט ער געגרינדעט מילך סטאנציעס פאר צוזאמען בהגם סטעריליזיר-טע מילך פאר קינדער. א בשוגרעטע אויס-טערקוואסטע האט שטרוים געשאנקען ארץ ישראל. נישט קיקענדיג אויף זיין טיפען עלטער הט מער גושט לאנג צו-רוק בשולט ארץ ישראל, וואו ער האט געשאפט דעם גרינדרשטען פון א נשוהר-חיים צענטער פאר ארץ ישראל. לעכוד זיין אנצענען 80 יעהריגען געבורטס-טאג האט ער איפגעגעשוקט טעלעגראמ-פוש 100.000 דאלאר און רשות פון דער ציונאמטרישער עקזעקוטיוו.

נאך דער פאר א יאהרינער ערד צי-טערנוש און ארץ ישראל אנו שטרוים נשוען דער ערשטער, וואס האט געגע-בען א גרעסערע סכומע אויף צו לוטרען די נוים פון די געלטעגע. די אראבער האבען דאן מיט דאנקבארקייט אנער-קענט, אז דער ערשטער, וואס אזו זיי געקומען צו הילף אין נעזען א יוד. און יאהר 1923 האט שטרוים בעקומען א דופלאט אלס ערען פרעזע פון דער שטאט ניו יארק. אנ'ם דופלאט אין געזאגט, אז אזו משך פון דו לעצטע 25 יאהר האט ער מעהר געטון פאר דעם עפענטלעכען וואהל אין דער שטאט, וויי וועלכער עס אזו אנדערער בגרעך.

—0—

דער 80-יעהריגער געבורטס-טיג פון נתן שטרוים.

ביג-יארק. (יסא) וון מר האבען שוין מעלעגראפיש מומגעטוילט, האט דעם 31. יאנואר ה. י. געפעערט זיין 80 יעהריגען געבורטס טאג דער בעקאנ-טער יידישער פולאנטראפ נתן שטרוים. דער יובילאר האט בשומען גלוקוואנ-שען פון אלע יידישע שולען און אמע-ריקא און איך פון אויסלאנד.

נתן שטרוים איז געבוירען געווארען און יאהר 1848 און דמטשלאנד. אלס 6 יעהריג יונגעל האט ער צוזאמען מיט זיינע עלטערן עמיגרירט קיין אמעריקא. און עלטער פון 18 יאהר איז ער ארבע-נעטערען און געשעפט פון זיין פאטער. און יאהר 1914 האט ער זיך צוריקגע-צויגען פון אלע פרעזאנטע געשעפטען און זיך אונגאנצען אפגעגעבען פולאנט-א-פרשער מעטנגקטס. שטרוים אנו אמ-מעהרסטען בעקאנט געווארען מיט זיין מעטנגקטס אויפ'ן געבוט פון ענטוויק-לינג פון „טראפען מילך" פאר קינדער. און פמעט אלע לעזער פון דער וועלט האט ער געגרינדעט מילך סטאנציעס פאר צוזאמען בהגם סטעריליזיר-טע מילך פאר קינדער. א בשוגרעטע אויס-טערקוואסטע האט שטרוים געשאנקען ארץ ישראל. נישט קיקענדיג אויף זיין טיפען עלטער הט מער גושט לאנג צו-רוק בשולט ארץ ישראל, וואו ער האט געשאפט דעם גרינדרשטען פון א נשוהר-חיים צענטער פאר ארץ ישראל. לעכוד זיין אנצענען 80 יעהריגען געבורטס-טאג האט ער איפגעגעשוקט טעלעגראמ-פוש 100.000 דאלאר און רשות פון דער ציונאמטרישער עקזעקוטיוו.

נאך דער פאר א יאהרינער ערד צי-טערנוש און ארץ ישראל אנו שטרוים נשוען דער ערשטער, וואס האט געגע-בען א גרעסערע סכומע אויף צו לוטרען די נוים פון די געלטעגע. די אראבער האבען דאן מיט דאנקבארקייט אנער-קענט, אז דער ערשטער, וואס אזו זיי געקומען צו הילף אין נעזען א יוד. און יאהר 1923 האט שטרוים בעקומען א דופלאט אלס ערען פרעזע פון דער שטאט ניו יארק. אנ'ם דופלאט אין געזאגט, אז אזו משך פון דו לעצטע 25 יאהר האט ער מעהר געטון פאר דעם עפענטלעכען וואהל אין דער שטאט, וויי וועלכער עס אזו אנדערער בגרעך.

—0—

וואס הערט זיך אין ארץ ישראל?

(פון אונזער ספעציעלען קארעספאנדענט).

יהודה טענענבוים (תל-אביב).

לויט סטאטיסטיק האט תל אביב ביז איצט געשלאגען רעקארד איבער אלץ ששעה און געגעבען פון לאנד בתם אנגענומען די ארץ-ישראל-בירגערשאפט. ביז חצות האבען אין תל-אביב אנגענו-מען די א"י-בירגערשאפט 4942 משפחות אדער 16 פויזענד נפשות. חוץ דעם זענען אין תל-אביב און יפו אויסאמאטיש געווארען א"י-בירגער 5 טויזענד נפשות פון אלטען ישוב, וועלכע זענען געווען שערקישע אונטערטאנען.

— נישט קיקענדיג, וואס מאנכע ארא-בישע צייטונגען לייגענען פלומרשע אם די ידיעה, אז די מעטשעב-לייטונג פון חברון זאל שוין ערלויבען יודען אין קריסטען ארייגעהן אין דער מערת-המכפלה, בעשטעטיגען דאך די היגע יודישע צייטונגען דעם מאקס און ברעג-גען ידיעות, אז די לעצטע טעג האבען שוין מאנכע גרופען טוריסטען בעזוכט די מערה. אויך זאל מען שוין, לויט די זעלבע קוועלען, דרוקען ספעציעלע אייג-פרעסט-קארטען אהין.

— צום יאהרצייט פון אחד-העם, וועלכע איז פארגעקומען פוף שבת, זענען אין גאנצען לאנד פארגעקומען הזכרות, בתי וועלכע עס האט אנטייל גענומען כמעט די גאנצע בעפעלקערונג פון די שטעט און קעלאניעס.

— אין ירושלים'ער בערייכ איז די טעג פארגעקומען דער פראצעס געגען די ה"ח מ'לאאן און סילווס, וועלכע האבען מיט בערך א תאב"ב יאהר צוריק זיך ארייגגעריסען אין פריוואט-וואוינונג פון ה' שמעוני און איהם גוט צושלאגען פאר גרענען אין שמת א פרימוס-מא-שינקע. דאס בערייכ האט ביידע „אנטע-לער" פערמשפט צו בעצאהלען צו 1 פונט שטראף, חוץ בעריכטס-קאסטען.

— אלס דירעקטאר פאר מצרים פון דער ארץ-ישראל'דיגער יודישער אסעפ-ראנץ-געזעלשאפט „יהודה" איז בעשטימט געווארען דער בעוועזענער עגיפטישער פינאנץ-מיניסטער יוסף קאסאר-פאשא, וועלכער איז חיינע פרעזעס פון דער יודישער קהלה אין קאהירע. די דאזיגע נאמינאציע וועט פיל הירקען לטובת „יהודה".

— די טעג איז ארויסגעשיקט געווא-רען פון לאנד מרכזי צענטער, וועלכער האט געשלאגען אין חיפה בעת דינסט איינעם פון די בשהן-בעאמטע.

— אהער איז אנגעקומען א ידיעה פון לאנדאן, אז אויב די רומענישע רע-גירונג וועט נישט וועלען אנערקענען די צוואה פונ'ם בוקארעשער יוד לאנארי (וועלכער האט פערשריבען פאר'ן שוין 10000 פונט פאר'ן קרן-היסוד), וועט די אנגלישע רעגירונג נעהמען דאס געלד אין איהר בעזיץ צום גוטען פון קרן-היסוד.

— לויט א לעצטען בערייכ, וועלכער איז דא דערהאלטען געווארען, בעסיהס זיך פראנקרייך דורכאויס, אז די נאפט-רעהרען זאלען געצויגען ווערען פון מעטול נישט פיין חיפה, נאר קען סיריען מיט אלעקסאנדרעטע. ענגלאנד דאנענען ציהט פאר חיפה, אדער צום פערסישען האפען אצרה.

— די טעג קומט אהער דער בע-ריהמטער פידעל-קינסטלער קרמילער, וועלכער וועט געבען אין לאנד איינינע קאנצערטען.

— אין „בנימינה" האט מען אנגעהויי-בען בויען א גרויסע שוהל, וועלכע וועט קאסטען העכער צוויי טויזענד פונט. דאס געלד האט מנדב געווען בארען ראג-שילד.

בקרוב נעהמ מען אויך דערפון בויען א בית-וועד און נאך אנדערע עפענטליכע געביידען. דאס געלד צו די אלע איבריגע געביידען גיט די פיק"א, ווי אויך די פושבה.

— ווי עס שטעלט זיך ארויס, איז דער שניידער פלום פון חיפה פערמשפט געווארען ארויסגעשיקט צו ווערען פון לאנד נישט דערפאר, וואס ער האט גע-שפיגען א ברוי אין פני, נאר ווייל ער האט אליין דערצילט, אז ער איז אין לאנד זיט 3 יאהר אונלעגאל. זיין גורל הענגט איצט אב פון דער דעציזיע פון נציב.

— בם דעם לעצטען מערב-וויפ-וועלכען די רעגירונג האט איינגעארדענט אויפ'ן מ'ליסער- און לויט פליהער-פלאץ פון סאראפענד, בם וועלכען פ'האבען אנגעמעלד גענומען די בעסטע רפסער פון לאנד פון אלע דרי רעליגיעס, האבען בעקומען פרשטע פריזען חוץ די צוויי הקכרע ענגלישע פאליציי-לייט ה' ריקס און קוויקלי אויך א יודישער פאליציאנט און א יודישער פאליציי-אפיציר פון יפ', דער יודישער פאליציאנט ראזענפעלד האט בעקומען אזא 3 פריזען פאר פער-שידענע רייס-אויסצייכנונגען. אינגעדע-סאמט איז, אז נישט קיקענדיג וואס לוים „חישטשיגע-געזעץ" קומט די אויסצייכנונג נאר דעם בעזיצער פון פארד און נישט דעם רייטער, האט דאך דער נציב-תעליון, וועלכער האט בייגעוואוינט דאס געיעד, אויגענהענדיג דערלאנגט אויך דעם זע-מענעם רייטער א גרויסען זילבערנעם בעכער אלס אויסגאמעס-פתנה.

כאראקטעריסטיש איז אז דאס פערד, וואס האט בעקומען די דערמענטע פ אויסצייכנונגען, געהער אויך דעם יודי-שען אזיציר בן-יהודה.

— פון חודש יאנואר זענען שוין ארויס צו דער ארבייט צו פלאנצען דעם פרדס „גן חיים" בי „כפר סבא" א גרויסע ארבייטער פון רמות גן און כפר-סבא. ווי עס שטעלט זיך ארויס, האט די גע-זעלשאפט דארט געקויפט נישט 150 דונאם, ווי איך האב פריהער מיטגעטיילט, נאר 2500 דונאם, וועלכע חלען טראגען דעם נאמען „גן-חיים" לכבוד דעם פרע-זידענט ווייצמאן, וועלכער געהער אויך צו דער געזעלשאפט.

— צוליב דעם, וואס ס'זענען לעצ-טענס דא גרעסערע בעשטעלונגען, האט די פאבריק „שומרון" פון חדרה פערגרעסערט אויך די צאהל ארבייטער. איצט זענען שוין ביי איהר בעשעפטיגט 40 פערזאנען, חוץ די 10, וועלכע זענען פערנומען ביים טארשאק און ביים שניי-דען די בוימער אין האלה.

— אין תל-אביב איז נגרינדעט גע-וואָרען א חברת ש"פ, וועלכע האט אויף זיך גענומען אינצוטיילען צווישען איהרע מיטגלידער די מסכתות און אויסצולערנ-נען ש"ת אין פערליף פון יעהרען יאהר. די התחלת הש"ס וועט פארקומען פטער-ליך המשה עשר בשבט.

— ווי מ'זאגט, זאל די רעגירונג הע-בען בעשלאסען צו גרינדען א שטענדיגע קאמיסיע וועגען צאל-אנגעלעגענהייטען. איי דער קאמיסיע זאלען ארבייטען א גאנצע ר, רעגירונגס-בעאמטע אויך פארשטעהער פון פאבריקאנטען- און סוחרים-פערבאנד מיט וועלכע די רעגירונג הט זיך וועגען אלעם גענוי בערעדען.

—0—

א נייע יודישע פארטיי פון אסימילאטארען איז אונגארן

בודאפעסט. (יסא) דו מעג אז אפגשטאלטען געווארען א כנגד-ראל פאר-זאמלונג פון דער בודאפעסטער יודישער רעליגיאנס נעמינדע. עס אז בעשלא-סען געווארען צו גרינדען א פאבר צום אנרעגען פון פערשטאר-כעטעם פרעזעס פון דער נעטערע אלעמכאטער לערע-רער אין שטעלען אהנהם דערמיט מצוה אזן צוזאמענהאנג דערמיט האבען דו יודישע אסימילאטארען אין אונגארן.

דער קאנתליקט צווישען יודישיסטען און העברעאיסטען

בעדראהט דער יודישער קולטורעלע אויטאנאמיע אין עסטלאנד.

ריגא. (י. ט. א.) אין יודישען קול-טור-ראט, וועלכער איז געגרינדעט גע-ווארען פרי צו רעגליטירען די בעשטי-מונגען פון געזעץ, האט איז אנגענומען דורכ'ן עסטלענדישען פארלאמענט, פערויכערט די קולטורעלע אויטאנאמיע אינגעליטליך מיט'ן רעכט פון צוואנג-בעשטייערען אלע בעמיגדעט אין לאנד, האט בעהלען מעהר וי 3000 נפשות. די יודען אין עסטלאנד, וועלכע בילדען א פיל גרעסערע בעפעל-קערונג וי 3000 נפשות, האבען אינגעשט-מיט בעשלאסען אויף א קאנפערענץ פון אלע יודישע קהלות אין עסטלאנד, וואס איז אנגעהאלטען געווארען אין רעוועל, אויסצוגעבען דאס רעכט אויף אויטאנא-מיע, וואס איז פארגעזעהען דורכ'ן דערפאנען פארלאמענט-געזעץ. פריהער זענען די יודישע קהלות אין עסטלאנד געווארען בעטראכט אלס פריוואטע אָרגא-ניזאציע.

וועגען אנ'אלגעמיינעם מלוכה-פערבאנד פון די רומענישע יודען.

בוקארעסט. (י.ט.א.) דאס איז אנגעהאלטען געווארען א מאסען-מיטינג אונטערן פארויץ פון דר. מאיר עבנער, בעת וועלכען א רשהע רעדנער האבען רעפערירט וועגען דער פראגע פון אר-גאניזירען די יודישע בעפעלקערונג אין גאנץ רומעניען.

די פערזאמלטע האבען אנגענומען א בעשלוס, אין וועלכען זיי בעגריסען די אקציע פון

לאדזער כראניק.

מיסמיגע ארבייטסלאזע מוזען צושטעלען צייגנישען פון די הויז-ווירטען.

(§) די אפטיילונג פאר גוטסטמע ארבייטסלאזע בים ארבייטסלאזען פאגר טאלט בשראנט, אז די דערמאנטע ארבייטסלאזע, וועם בשאטען שטיצע, דארפען בוין 15 ד. ח. צושטעלען צייגנישען פון די חיז-ווירטען וועגען וועלכע מאטריקלער לאגע אין זייער פאמיליען-שטאנד. די וועם וועלען בוין דער מאנטען מערמאן נישט צושטעלען די נעדערמע צייגנישען וועלען אויבערגעגעבן ווערען דאס רעכט אויף שטיצע.

מאשינען פאר האנדווערקער דורך „ארט".

פאלוגנדע פערזאנען ווערען געבעטען צו מעלדען אין ביורא פון „ארט" [וואוישאנסקא 27] וועגען מאשינען פון זייערע אמעריקאנער קרוכים: שמ־מיל מייערזינסקי, אברהם פלאר, ד. זולדמרמיע, ה. נרשטיין, ושלקוויטש אזא.

נאכט-דיזשור אין די אפטיקען.

הנעם דזשורען פאלגענדע אפטיקען: וואוישטאט מאפיראקאוסקי 27 ראביעלעוסקי פעטריקאווער 127, אולבאלי אין ציטער וואלטשאנסקי 37, לימוועער פרשהוסם-פלאץ 2, חארמאן מלינארסקא 1, קאזאנע שלקזכאבי ווערער נאס 80.

500 יודישע הויזירער אין לאדז

דראהט צו בלייבען אהן פרנסה צוליב'ן נייעם אינדוסטריע-געזעץ.

(ג) אין אונזער שטאט לעבען ביז 500 יודישע פאמיליעס, וועלכע פערנעמען זיך מיט הויזירע, ד. ה. ארומטראגען אויף די פלעצער פעק'ער סחורות. דער־הויפט שעיצע זיך דער דאזיגער מסחר אויפ'ן דערפס-פויער. דער גרעסטער אבזאץ-מארק פאר'ן הויזירער-האנדעל זענען געווען די ישובים ארום פויזען, טארן א.א.ו.

דאס נייע אינדוסטריע-געזעץ וועלכע אויך נישט פערבעסערן דאס דאזיגע גע־ביט פון האנדעל. אנגעב דער הויזירע איז פארהאן אינ'ם צענטן-אוסטען פון פערשריפט, וועלכע זאגט, אז יעדע וועלכע יעמאנד הויזירט אין אויבן אויפגעגעבענע ארויסגאנג געגעבען יענע אויפהאודזמחן, דאס אין איהרע ברעניצען איז געווארן געהאלטן דער הויזירער-האנדעל, אין דעם פאל—הויפטזעכליך די פויגער יע־יוואודזמחן, וועלכע האט אזעלכע ביכ־לעך ארויסגעגעבען אין אנ'אונגערע־ניצטער צאהל.

לויט דער נייער פערשריפט פונ'ם אינדוסטריע-געזעץ האבען די בעהיצער פון אזעלכע ביכלעך דאס רעכט צו האנד־לען בלויז אויפ'ן שטח פון דער הויפ־יוואודזמחן, פון וועלכער דאס הויזירער־ביכעלע איז ארויסגעגעבען, למשל, אויב א לאדזער הויזירער האט אויסגע־קויפט א פעפעגס און איז אויך זוכה צובעקומען פון דער לאדזער הויפיוואוד־זמוא א ביכעל, האט ער דאס רעכט צו האנדלען בלויז אויפ'ן שטח פון לאדזער הויפיוואודזמחן. ווען דאס בעדייט פער־ן הויזירער איז איבריג צו זאגען. קודם־כל איז דער דערפישער קאנסומענט פון לאדזער קאנט א קונדשאפט געבראוכער פון די הויזירער-ארטיקלען, וחשבית איז ער א „חארטער קונה".

אלזא לאדזער הויזירער וועם זייער גאנצע פרנסה האט זיך געשטיצט אויפ'ן האנדעל אין פויגדע און טוירגער קאנ־טען, האבען נישט דאס רעכט צוהאנד־לען דארט, מחמת די פויגער הויפ־יוואודזמחן זאגט זיך אז ארויסגעגעבען הויזירער-ביכלעך די לאדזער הויזירער מיט'ן רעכט צוהאנדלען אין די דערפער פון איהר הויפיוואודזמחן.

אויף דער הענדזוג פון די לאדזער יודישע הויזירער צום פויגער הויפיוואוד־דע, האט דער לעצטער געענטפערט אין א מעטיזירטען בריף, אז קיין הויזירער ביכלעך ווערען נישט ארויסגעגעבען צו־ליב דעם, וועם די פוהרים פון פויגער קאנט זעהן-אמן אין הויזירערע א קע־קוריצען און האבען זיך אויף אנ'אנערע־גע פון דער הויפיוואודזמחן ענטשיידען ארויסגעזאגט געגען הייטערדיגען הויזי־רען אין פויזען און סביבה.

מחמת דעם האט זיך בעשאפען אזא לאגע, אז די יודישע הויזירער פאמיל־יעס געפינען זיך איצט אין גרויס פער־צווייפלונג.

ארבייטער-פאר-פאלק איבער־געפאהרען פון א אויטא.

געשטערן זענען אויף שט פעטרקאווער און משערנאווע דער 58-יעהריגער פא־חעל שטאנצער און זיין פרוי מאריאנא 53 יאהר אלט, אהיינגעשעדרעגן פון דער ארבייט אומגעגעפאהרען געוואָרען פון א אויטא. די פאטאטאוויע האט די שוואר פערוואונדעטע ערמעלט הולף.

קופאן
„לאדזער טאגעבלאט".
ווער עס שטעלט צו דעם דאזיגען קופען, קריגט בים בעזוכען די אויפשטעלונג אין „הזמיר" א הנחה-בילעט פער 30 גרעשען.

טעאטער און מוזיק.

„סאלעם אלייקום"

דאס לעצטע פראגראם פון „אורט", דאס בעסטע פון אלע ביזהארינגע, פער־מאגט צוויי מוניטאר-סצענקעס. וואס דאגען אנגעגלייכזיג אין זייער עקס־פרעסיע. דאס דאגען „אין א קויחלען־גרוב" און „לבשלדיק" מראגר־אהנ'ס און דערצו י. מבערזשאנסקי'ס גלעגצשערע רעדוי „די מאהמע גמונגע", וואס אין פיל מעם אויסערגעוועגלעכע אנגעפאלען אין אין ארירלכגעלאכטען מיט א סאטעלער אנראנע.

„אין א קויחלען-גרוב" הערט מען דעם גרויאמען רוטם פון דער אתמעס, די אר־מערונג שטומאג און די מריבע אנטער־שרדישע חיילען, א שוואנצען פרויער, וואס הנלט אין די נשמה מיט א פונט־מערגיש בון זי ווערט אינגעגעבען פער־כמ'עם מיט פערבוטערונג פאר דער שוואנער לעבענס-מאטערע.

די הצוגע פלוגבתעטע קען מען גאנץ דרוגסט פערגלייכען מיט האמאס'ס, ארער פא'ס ערצעהלונגען.

די געמאטמעגע קלעם פון דו הערן, די גרופען-אויסשטעלונג פון די גרבען-אר־בייטער, די הארטע, אפגעהאטמע ווער־מער, וואס שפאנען דע מאנדרוק פון שטוגשר קויהלען, וועלכע מ'האט פבדר, דאס צוגעפאסטע לחלם, וואס שרעגלט אונטער די שמוגגע פון דעם דראמא־מוש-פלאסטשען בוסל האט אלץ צוזאמ־מען האט געשאפען א גלענצענדע גאנ־צעם.

מיט דעם דאזיגען גאהן מוזען זיך אלע ארטיסטען, וואס האבען אויסגע־פיהרט דעם נעמשר, מיט דשונגען, רייגלאם געלקען, קאהן, בראקאו מזמ'ן עמטיאס־מישען רעזשיסער ה' פולאטשר בראש. אנ'אויפטרוטסלער ביטר אזא „ליבע־שיערנ". ס'ווערען זיה דא ארויס די פלוט-ראדשטיגע געבעל פון די גנטמיגע מלחמה-מדות. אנ'אנגלייכלער אונטוא־לור, אהן הענר אזא פיס, הערט רעם רעש פון די פלוגעל פון טאאר המות, דעם אנגעשוודטערען חבר פון דער מלחמה.

[illegible] גרויסע מעגש, וואס שטעהן אזן דער שפיץ פון קאמטמעטען צו בויען דעגש־מעשער לבבוד דעם „אנבעטאנבען זעלגער". די לעדען פון אנגהאלטר, וועל־לער זעהם זען שטורע פרוי אזן די ארעטם פון א העלר פון „הנטערוועלט", האט מיט א גרויזאמען אמת אויפגעגעגע־בען ה' רומגלאס. שוועגע מרים אלס זען פרוי אזן געשוען אזן דער סומבאל פון רוגע. געלאנגען אזן געשען ה' געלקען. א פראסטפיגען עפזוואר תאט געגעבען ה' פלאטער.

י. אבערזשאנסקי אזן א פעטערע ער־שונגונג אזן יודישען מעאמער-וועלטעל, ער נעהם דארד א שטאל גלוטשט פרי־מעל אזן טען אזן מאל פאלט ער נישט אריין אזן ים פון באאלומען אזן פראסטמעטען. זענע רעשיזעם פערטאגען א פונגשם וויץ. ער אזן א זשאגלער, וועל־לער וועדלם געשטעם אזן זובער מיט לעב־מעגע מעגשען, וו יעגער מיט הוליצער־גער מאלעמס. אינגעגעבענע שפאנען אזן קאמוטשע סטוגאצייעס קרייטען זען אזן געהן אויף וועלשטשיגעם. אזן א קרוי מען שפיגעל פון פארוואמארען דארפען די בעקאנטעמע מער פון דער הוגען יודישער גמונע דערוהען זייער בילד אזן דער „מהמע גמונע". אלע פער־האנען שפרודלען מיט א לעבעדיגען קוחצל פון הומאר; אמשטארקסטען אזן אבערגעגעבען אונגער פון די בעקאנטע לאדזער דייטים, וועלכען ס'האט געליכ־גען אויסגעפיהרט שומאלער.

אזן דער רעזוי בעטמולאט זיך דעם גאנצער אנסאמבל פון „אורט"; יעדער פון די ארויסטרוטען האט צוגעוואָרפען א פראצענטיל שטוגדעלע אזן אויף אזא אזלן אזן עגטשטאנען א פארבוגע מא־זאאיק פון געזעלשאפטליכע פונגרען, ברויסע מעגשען צו קלוגע עגיגים. דעם קלענסטען מעגש, אנ'אנגערגעוואָרפע־גער, האט געשפילט מיט טשטעראכטעגד גאלדשטיין.

אויב אזן אבערזשאנסקי'ס רעזוי בע־ראלט זיך דער ערנסט אונטער דער מאסקע פון פרעהליכקייט, געפינען מיר דערפאר לויטער פרעהליכקייט אזן ברא־דערזאנען „בשקערלעך". אויף דער סצע־נע אזן אנ'ארטיע (נישט קיין לאאם) פון בעזעגגונג, אויסטרירט מיט דער קונע־לעגדיגער מזיק פון קאהנ'ען.

הענדיך קאהנ' סטיזיק אזן אזוי צוגליפ־גענאגען מיט די מונ;אטערען, אז מ'וויזט פשוט נישט צו די מזיק בעגלייט די בע־זוגערע בילדער, צו די וועדטער אזן בע־וועגונגען אויסטרירען. גאר די מזיק, אזא הארמאניע פונלט זיך בעזוגערע אזן די „בשקערלעך". שוועגע מרים, דזשיי־מאן פאלאוער אזן רענגלאם האבען זען בעאמט אויסגעצייכנט. אויף דער העכס־מער מדרגה פון קאמזון זענען מיר דערע בגאנג אראנגע דזשונגע'ען, וועלכער האט געגעבען פונגטלעכ'ס גלענצענדען מאנ־גאלאג „ארות פון פפארט".

געבען די דאזיגע ערשטלאסיגע מע־ראטארען פערגעסט מען פשוט די שוואר־לערע בוטער. דער „געגער-סקעטשע" פראגראמאנ'ס אזן צופיל שרעקגרוג, אזן ער בלייבט וועם הנטערשטעלט לעבי די אויסגערעכענטע מתיאטראל־מאזן דא אזן דעם סמעטש עפעס ברא מאלעם.

וועגען אכזורער, מאגאמאן אזן בלאם אזן אזהאלט אזן אויך בראגרעמאנ'ס „תערלער", דעם בעם פובליקום האט ער אויסגעגעמען. אויך וועלט בעסער בכלל נישט וועלען זעהן דעם בוילעל אזן דעם פראגראם. דעם ס'איז א שאד דעם דזשאהנ'ס פרעכטפולע מזיק, האט מען דאך נעטעגט גאנץ דרוסס רעזונגי־רען פון „עסכענטרישען מאנץ". גאנץ וועגנ נעגט דעם מעאטערל אויס דן דשקאראפטעטען זופס. ס'וועלט געזען זעהר געזוואנטשען אויף דעם גבעוט אגאיטליכע זיי נעהן אויף גוטע דרכים.

ד"ר וו. מאלעק.

דריי טראמוואי-קרבנות

איז איין טאג.

(§) צוליב'ן געדרעגג אויף די טראם־וועגען האבען געגלטען פאסירט אין דרעי פאלגענדע אנגלייקען. אויף פעטרקאווער 115 אזן פון די כלחשטעגע טראמוואי-פרעשלער פראפעסאלען דער 53-יעהריגער אדעם רעזעזוזסקי פון דערדי סטאנען.

— אויף שט 6 שטרפען נאאם אזן אל. קאלשטשוקא אזן אראפגעלאפען פון טראמוואי צוליב'ן געדרעגג דער 25־יעהריגער הענרעזוזסקי פון פוזעגע נאאם 25. ער האט בעקומען א מוח-שר־שוטרעגג.

— אויף דשבאסקע 89 אזן די 73־יעהריגע מאטלדע לאגלא פון דער זעל־בער נאאם 84 אראפגעפאלען פון אנטגעגלאפען פשראן אזן זי אזן אריבי־פער אנטער די רעדער. אזן א האפ־גאנגלאזע עזשטאר האט פאנאמאוויע די זעקה וו אויך די ערשטע אזזיי אפ־געפוהרט אזן שפוטאל.

מאגיסטראט טרעט צו רעאליזירען זיינע בוי-פלענער.

(:) נעכטען איז אונטער'ן פארזיץ פון שטאט-פרעזידענט זשמיגנעקי פארגעקו־מען א זיצונג פון קאמיטעט פער בויען ארבייטער-הויזער, אויף וועלכער עס איז ארומגערעדט געווארען די פראגע, אויב דער מאגיסטראט וועט אנהייבען צו בויען דאס ווייטערע אין דער הויזער, וועלכע זענען אנגעפאנגען בויען אין אויפ'ן נייע־ן פלאץ פער די הויזער, וועלכע זענען אנגעפאנגען ווערען.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז בע־שלאסען געווארען צו צוטרעטען דאס יאהר צו בויען ארבייטער-הויזער אין קאנסטעטנטער בויען קאמיטעט פון אויפ'ן נייע־ן פלאץ פער די הויזער, וועלכע זענען אנגעפאנגען ווערען.

אין 2 לענגערע דיסקוסיע איז בע־שלאסען געווארען צו צוטרעטען דאס יאהר צו בויען ארבייטער-הויזער אין קאנסטעטנטער בויען קאמיטעט פון 3 מיטגלידער, אויף וועלכער עס איז ארומגערעדט געווארען די פראגע אויב מען זאל אנהייבען א פלאץ פער די הויזער, וועלכע זאלען אנגעבויט ווערען.

מכוח וואוינונגען פאר היימלאזע און עקסמירטע

און וועגען רעגולירען דעם גאסען-פערקעהר.

(מ) געלטען איז אין מאגיסטראט פארגעקומען א קאנפערענץ, אין וועל־כער ס'האבען זיך בעטייליגט: דער רע־גירונגס קאמיסאר דזששמונסקי, פאלי־זיי-קאמענדאנט נישרזשעלסקי אזן דער שטאט-פרעזידענט זשמיגנעקי. אויף דער מאג-ארדנונג זענען געווען גע־פראגט וועגען רעגולירען די נאכבו־אשטענג, פערהוטונגס-מיטלען פון פייער, וועגען די מרעען אזן פראטאנ־

נאך אינטערעסאנטע איינצעלהייטען, וואס איזאדארא דונקאז דערצעהלט וועגען זיך אליין.

אין יעדען לאנד האט זי געטאנצט און אין יעדען לאנד האט זי געפירט ליבעס.

פון מ. אשעראוויטש.

II.

דונקאן דערצעהלט, אז הען זי איז דאס ערשטע מאל געווען אין פאריז, האט זי זיך דארט פערליבט אין פראנצויזישען מרייטער אנדרע ביענק, וועלכער איז אין זיין אויסזעהן געווען זעהר חשק פון אנגריף. האט מען האט געוועהנליך הע־זען א מאן, אין הערען מען קען זיך פערליבען.

דרייי אנדערע, יונגערע און שעהנערע פאר ביענקי'ן, זענען אין איהר דאן געווען פערליבט, אבער זי האט זיי די בינדסטע אויפמערקזאמקייט נישט גע־שענקט; און אלע מאל, הען זי האט אר בעהאט א פרייע שעה, האט זי פער־ברעכט מיט איהם. זי איז געווען זיכער, אז ער צו איהר איז אויך נישט גלייכ־גילטיג, און די נייגיריקייט צו זיין מיט איהם נאהענט, האט זי שטארק געריצט אין איהר קיין רוה נישט געגעבען.

איבער א יאהר איז אזוי אויך. די ליבע האט אלץ געשראגען א כאראקטער פון רייגער אומשולד. איזאדארא דונקאן האט אלץ געטרוימט וועגען א מעגליכקייט

II.

דונקאן דערצעהלט, אז הען זי איז דאס ערשטע מאל געווען אין פאריז, האט זי זיך דארט פערליבט אין פראנצויזישען מרייטער אנדרע ביענקי, וועלכער איז אין זיין אויסזעהן געווען זעהר חשק פון אנגריף. האט מען האט געוועהנליך הע־זען א מאן, אין הערען מען קען זיך פערליבען.

דרייי אנדערע, יונגערע און שעהנערע פאר ביענקי'ן, זענען אין איהר דאן געווען פערליבט, אבער זי האט זיי די בינדסטע אויפמערקזאמקייט נישט גע־שענקט; און אלע מאל, הען זי האט אר בעהאט א פרייע שעה, האט זי פער־ברעכט מיט איהם. זי איז געווען זיכער, אז ער צו איהר איז אויך נישט גלייכ־גילטיג, און די נייגיריקייט צו זיין מיט איהם נאהענט, האט זי שטארק געריצט אין איהר קיין רוה נישט געגעבען.

איבער א יאהר איז אזוי אויך. די ליבע האט אלץ געשראגען א כאראקטער פון רייגער אומשולד. איזאדארא דונקאן האט אלץ געטרוימט וועגען א מעגליכקייט

דער אינטערעסאנטער אויפטריט פון דער יידישער אקטיאר אין פאריז.

מיר לעבען אין פאריז אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט.

פון ד. אלטמאן.

אין דער לעצטער צייט האט אין פאריז אנגעהויבען אויפטרעטען דער יידישער אקטיאר מ. אלטמאן, וועלכער האט אין פאריז אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט, אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט, אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט.

אין דער לעצטער צייט האט אין פאריז אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט, אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט.

אין דער לעצטער צייט האט אין פאריז אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט, אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט.

אין דער לעצטער צייט האט אין פאריז אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט, אין דער צייט פון דער אלגעמיינער אנגסט.

דער געהיימניספולער באַנדיט,

וואס פאַלט אָן איז מיטען העלעז טאָג אויף א שוצלאַזער פרוי.

(§) שוין זמן עפּליכע וואָכן הערען בסדר אויסגעפיהרע דרייסטע באַנדיטען־אָנפאַלען אין געהעלטער דורך עפּעס אַ געשיקטען אויסהאָרך, האָט היט אָב אין די אָוועגד־שעה'ן בעת מען פאַרמאַכט דאָס געהעלב רייסט אָר זיך אַרטן אַמאָל דורך אַ הינטער שיר, אַמאָל דורך פאַנדנס, פיהרט אויס זען שטיקעל אַרבעט אין פערשהאַונדעס יעדעס מאָל אַ הון שעור.

נעכטען האָט דער דאָזיגער געהיימניספולער באַנדיט ווידעראַמאָל אויסגעפיהרט אַ אָנפאַל אין דער בעקערעי פון יאַן גראָס אויף סקלאַדאָווע 19.

ארום 11.30 פאַרמיטאָג האָט אין דער הינטער טהיר פון ברויט־געהעלב, אין וועלכען עס האָט זיך געפונען בלויז גראָס׳ס פרוי עמיליע, עמיץ אָנגעקלאַפּט. די פרוי האָט געפעפנט די טהיר און דאַן איז אַרטן אין געהעלב עפּעס אַ עלעגאַנט געקלעדטער פערשון, האָט האָט אויף אַ העפליכען אופן געבעטען בעעקע. פרוי גראָס האָט איהם געגעבען אַ קליינע חלה פערלאַנגעדיג 50 גראָש־ שען. דער פערשון האָט ארויסגענומען אַ 50 זלאָטי שיין און געבעטען אַ רעשט. אָבער אין סאַמען הען די פרוי האָט געגעבען די שופלאָד מיט געלט, האָט דער פערשון ארויסגעכאַפּט אַ רעהאָלטער און דרעהענדיג איהר מיט טויט האָט ער פערלאַנגט די זאַל איהם אויעקגעבען דאָס גאַנצע געלט פון שופלאָד.

די דערשראָקענע פרוי האָט אָנגעהויבען שרייען אויף הילף, דאַן האָט דער „האָפליכער" באַנדיט די אָנגעכאַפּט פאַר׳ן האַלז און גענומען הערגען. די געשריי־ען האָט דערהערט דער אייגענטימער האָט איז נאָך געלעגען אין בעט, ער האָט זיך שנעל אָנגעטון און ארויס אין געהעלב אָנכאַפּענדיג דאָס באַנדיט פאַר׳ן קאָלנער.

דערזעהענדיג אַז ס׳איז שלעכט מיט איהם האָט דער באַנדיט אויסגעשאָסען פון רעוואָלווער גראָס נישט האָבענדיג זיך מיט דאָס צו ווערען, האָט איהם אָפּגעלאָזט אין דאָ איז דער באַנדיט אַנטלאָפען.

אויפ׳ן אָרט פון פאַרמאָל איז תיכף אָנגעקומען די אויסאַרשונגס־מאַכט מיט אויבער־קאָמיסאַר הערר בראָש. עס איז אינעערגענומען געהערען אַ גייגע נאָכ׳ן באַנדיט אָבער אָהן רעזולטאַט.

דער געהיימניספולער באַנדיט,

וואס פאַלט אָן איז מיטען העלעז טאָג אויף א שוצלאַזער פרוי.

(§) שוין זמן עפּליכע וואָכן הערען בסדר אויסגעפיהרע דרייסטע באַנדיטען־אָנפאַלען אין געהעלטער דורך עפּעס אַ געשיקטען אויסהאָרך, האָט היט אָב אין די אָוועגד־שעה'ן בעת מען פאַרמאַכט דאָס געהעלב רייסט אָר זיך אַרטן אַמאָל דורך אַ הינטער שיר, אַמאָל דורך פאַנדנס, פיהרט אויס זען שטיקעל אַרבעט אין פערשהאַונדעס יעדעס מאָל אַהן שעור.

נעכטען האָט דער דאָזיגער געהיימניספולער באַנדיט ווידעראַמאָל אויסגעפיהרט אַ אָנפאַל אין דער בעקערעי פון יאַן גראָס אויף סקלאַדאָווע 19.

ארום 11.30 פאַרמיטאָג האָט אין דער הינטער טהיר פון ברויט־געהעלב, אין וועלכען עס האָט זיך געפונען בלויז גראָס׳ס פרוי עמיליע, עמיץ אָנגעקלאַפּט. די פרוי האָט געפעפנט די טהיר און דאַן איז אַרטן אין געהעלב עפּעס אַ עלעגאַנט געקלעדטער פערשון, האָט האָט אויף אַ העפליכען אופן געבעטען בעעקע. פרוי גראָס האָט איהם געגעבען אַ קליינע חלה פערלאַנגעדיג 50 גראָש־

פערגיהטעט געוואָרענע צום טויט פון גאַז.

(§) נעכטען האָט אויף פעטרוקאָווער 62 פאַס:רד אַ פאַל פון גאַז־פאַרגיפטונג. דאָס משרת בי דער פאַמיליע 5 די 62־יעהריגע סמעפאַניע מוסלאַק, האָט פערגעסען צו פערשליסען דאָס גאַז און זיך געלעגט שלאָפען. אין דער צייט פעת די מולד־פרוי האָט מעהרערע מאָל אָנגעקלאַפּט און קוועטשן האָט נישט געענטפערט, האָט זי דורך דער פענסטער אַרויסגעקליטערט אויף אַ מיטל

א לאנד אהן אלטע מיידען, אבער מיט א סך יונגע אלמנות.

פארהאן נאך א לאנד, וואו קליינע מיידעלך ווערען פאר'שדכנ'ט צו חתנים, פעלכע זענען פינף מאל אזוי אלט ווי זיי. קליינע מיידלך ווערען נאך דארף אויסקויפט צו רייכע גוט-בעזיצער. די מענער, וועלכע זענען ארים און קענען קיין כלה זיך נישט קויפען, מאכען אנ-אלען און נעהמען צו יונגע מיידלך אין געוואלד, אזוי ווי דאס פלעגט פאר-קומען בא א סך פעלקער און שבטים אין די אמליגע יאהרען.

דאס איז איגדיען. דער גיו-יארקער „הערלד" ברענגט דא איינינע פאקטען אנענען דעם דארטיגען לעבען.

אין די לעצטע עטליכע צעהנטלינ יאהר האט איגדיען אויסגעהארעען א סך פון איהרע אלטע געוואוינהייטען און האט זיך דערגעהנטערט צו דער ציוויליזירטער וועלט. עגלאנד, וואס לויערט איבער איגדיען און וואס היל זי איינגעגעבען צוגעהערען, בעריהמט זיך, אז זי האט דאס „אויסגעגעגעלט" דאס גרויסע און ברייטע איגדיען, אזוי זי אזוי, דאס הייגטיגע איגדיען איז נישט דאס אמליגע. אבער אין דער איהרונג פון אמליגען-לעבען האבען די ברייטע מאסען פון איגדיען, די פשוטע אלקס-מאסען, זיך הערנג וואס געביטען. דאו איז פאל אזוי. א פאלק זאגט זיך איכער אב פון אלע אנדערע געוואוינהייטען און בעגריפען, אנדער זיך אבצו-זעען פון די אלטע אנגענומענע בע-

גריפען הערגען חתראס און פון די בע-ציהונגען צווישען מאן און ווייב.

נאך הייגט צו שאג זענען דארט פא ראן ארום דרייי מיליאן פלות, אדער כלה-לעך, וועלכע זענען נאך קיין יאהר נישט אלט. זייערע חתנים האדעהען זיי בא זיך. א סך פאטער'ס פערקויפען דארט זייערע יונגע מיידלך צו חתנים פשוט דערפאר, וואס דער טעטע איז ארים און ער קען בא זיך נישט האדעהען קיין סך קינדער. דער חתן, הידער, איז רע-כער און ער האדעהעט זיין יונגע כלה ביז זי ווערט עלטער און זי ווערט זיין ווייב.

צוליב דעם זענען אין איגדיען נישטא קיין אלטע מיידלך. א 15-16-יאהריגע מיידלך הייסט שוין דארט אן אלטע מויד. אבער זיי קריגען אלע חתנים. קיינע ווערט נישט פערזעסען. דערפאר אבער זענען דארט דא א סך יונגע אלמנות. דאס נעהמט זיך פון דעם, וואס די מע-נער זענען געוועהנליך פיל עלטער פאר די מיידער. הען דאס הייב איז 15 יאהר אלט. איז שוין דער מאן געוועהנליך א יאהר פונציג. שטארבען דעריבער א סך מענער און לאזען איבער יונגע ווייבער. אבער צו מאכען א גשרעם, אז אין איגדיען הערשט א שרעקליכע מארעל, איז נישט ריכטיג. אלטע בעגריפען הע-רען מארעל הייסט נאך נישט קיין נע-זעצלעכע מארעל.

—=0=—

איזאדארא דונקאן.

(עגדע פון זייט 4).

כארעקטעריסטיש פאר איהר מוט און עשגות:

אין אנ'אהעגד, הען זי האט זיך שפארק געגוויגט אין געלד און געמוזט אנעמען נאך חלואות צו איהרע מרענד אין פאריז, אין א דייטשער טעאטער-דירעקטער גע-קופען צו איהר פון בערלין און אנגעבען, זי זאל אויפטרעטען אין א וואריעטע אין בערלין ז ער וועט זי אנגאזירען גרויס אלס „די ערשטע אמעריקאנע שע-צערין" און דערצו וועט איהר נאך אזא-לען פיהל וואנדערס מארק פאר יעדען אויפטריט.

אנ'אנדערע אין איהר לאגע וואלט זיך אפשר אנגענאמען אן דעם. אבער איזאדארא דונקאן האט צופיל רעספעקטירט איהר קונסט, אז זי זאל מיט זיך פועלן אזא זאך, הי אויפטרעטען אין א וואריעטע און זיין אויף אזא פראגראם מיט דרע-טרטע חיות, האט מאכען קונצען. האט זי געגעבערט דעם דעטש, אז זי קען אזא אנאנע נישט אנגעמען.

דער דעטש האט געמעגט, אז פיהר חודערט מארק אנ'אהעגד איז פאר איהר נישט גענוג, האט ער גלייך געטעפעלט דעם פרייז, אויף פונצעד מארק.

אבער איזאדארא דונקאן האט דעם אנבאט אלץ נישט אנגענומען. זי האט געזאגט, אז מיט דער צייט וועט זי אלמן קומען קיין בערלין און דארט וועט זי אין גרויסען און שהגעם טעאטער אנ-צען איהרע סצענען פאר די לאנדסלייט פון גרויסען דיכטער געהיהע און דעם גרויסען קאמפליטער וואגנער, און זי וועט דאן קריגען דערפאר מעהר ווי פון-זענד מארק פאר אנ'אויפטריט.

און איהר נבואה איז פקיים געוואר-דען. מיט דרייי יאהר שפעטער' וואן זי איז שוין אויף דער גאנצער וועלט געווען אנערקענט אלס די גרויסע קינסטלערין אין טאנצען, איז זי געקומען קיין בערלין און דארטען איז זי אויפגעטרעטען אין א קאנצערט מיט מוזיק פון מענד-לעסזאהן, קשלען צום פארבען, א ברוטשטיק א תאנצ צו קויפלען, א ראל-וואגען, פערד א. וו. א שנטשפרעלעגער פראגראם פון דער דאונגער אונגע-טעלמתגטיט און צוגלייכשטעלט גע-וואָרען לויט מיין בעשה דורכ'ן 1. פא-ליצייפרעזידענט אין אונטערגעשטעלט געוואָרען און פרידענס-גערעכט פון 10. קרונען אין לאנד. נלעכצייטיג האב איך אויך אין זעלבען פרידענס-גערעכט אנ-געגעבען א קלאגע וועגען צוריקבעהאלטען די אונטערשטעלטע צוגעטהייטע געגע-שטאנען פון מיין באזיץ 1 פראצעס

בעריכטיגונג.

אין שטאדט אויף דער בערגסטראס — פון גוכמאן בוחלע און ראבערט פופאל, וועלכע עס האבען בעשטע-מעט די יתומים פון גוסמאן בוחלע, גוב אויך אנבער דער עפענטליכקייט אז חאס: עס אזו נושט אסת, אז איך זאל זיך האבען גטמולט מפקעזאגט פון דער פאלס און דאב אפגעגעבען די פערפאל-טשע פאברוק אויף אלעקסאנדערער גאס 41 צו די יתומים פון גוסמאן בוחלע.

דאגעגען אזו אסת, אז די דאזיגע יתומים צוזאמען מיט ראבערט פופאל דאבען זיך ארינגעגרוטען און דער דאזיגע מיר פערפאלטמעטר פאברוק אין אזו-געגעבלטט מיט טוצלט פערגעכען דו פאברוסטלאגען צוזאמען מיט מיינע מאשינען, קעסלען צום פארבען, א ברוטשטיק א תאנצ צו קויפלען, א ראל-וואגען, פערד א. וו. א שנטשפרעלעגער פראגראם פון דער דאונגער אונגע-טעלמתגטיט און צוגלייכשטעלט גע-וואָרען לויט מיין בעשה דורכ'ן 1. פא-ליצייפרעזידענט אין אונטערגעשטעלט גע-וואָרען און פרידענס-גערעכט פון 10. קרונען אין לאדז. נלעכצייטיג האב איך אויך אין זעלבען פרידענס-גערעכט אנ-געגעבען א קלאגע וועגען צוריקבעהאלטען די אונטערגעשטעלטע צוגעטהייטע געגע-שטאנען פון מיין באזיץ 1 פראצעס

פאר צוגעמען פרעמד אונגעטום. דערפון איז די בעהויפטונג פון די יתומים פון גוסמאן בוחלע, אז איך וועל „דע פאלבערי שיין קונמאל נושט צוריקגעבען קאגען" — זעהר פראבלעמאטיש אזו וועט וואהרשיינליך בעקומען אנדער בע-דולטטיג דורך א שטשפרעלעגערען גע-רעכטס-אורטייל.

איך מיין נאך אגמערשטרעבען, אז די אנטשיגע פלומרישע פאלמער פון דער פארמערט ד. ה. גוסמאן בוחלע און ראבערט פופאל שנען גענוג מיינע פארבעטער. דערמיט האב איך דעם לעצ-טען און זייגער צום פורטע און דערוויל פאליציי פון מיין פורטע און דערוויל אויפ'ן סמך פון די שנפרעשטע מיסברו-לען, וואס איך בעגאנגען, האב אנ-ווענען דעם געמאלדען דעם פראקוראר פון לאדזער קרונס-גערעכט.

גלייכצייטיג שיל איך מיט, אז אין דער צוקונפט, וועל איך נישט מעהר פאלגמונען און דער פרעסע נישט מיט ה' פופאל און איך נישט מיט די יתומים פון ג. בוחלע און אנד וואהרן, אויב מיין מאשר נאמען וועט וויטער דארך זיין אויף אזא אדער א אנדערן אופן פערשוולט ווערען, וועל איך תיכף נעבען זיין אויפדעטען געריכטלעך.

פארבערט פון ארמער פראפע, לאדז, אלעקסאנדערער גאס 41.

פערענדיגט דער טעקסטיל-שטרייק איז בעלכאטאוו.

בעלכאטאוו (מעלעצאביש) דער שטרייק און וואלשאוסקס פאבריק איז געלטען לויטערט נשוואנגען א חאצ דער אנטשיידונג פון ארבעטס-אגטאמער חסכיאנאטן אויף א קאנ-פערענץ טיט די ארבעטס-פאר-טרעטער.

דער איז בעשלאסען געווארען צו שאפען א ארבעטס-קאמיסיע. אין דער קאמיסיע וועלען ארען 2 פארשטעהער פון די ארבעטער, 2 פארשטעהער פון די אנדרעסטריעלער און דער ארבעטס-אנטפעקטאר.

פאר 3 זל. ליכט אין שטוב

עלעקטרישע

קען יעדער בעקומען אויסצוגאנ-לען וועכענליך פאר יעדען פ.

פ. לעוויז,

קאנסטאנטינער 58,

פראנט-געוועלב.

בעט.: עלעקטרישע לאמפען און גאז-שאטעס מיט ציליגער פון צוניק.

קאנגעסירט דורך דער עלעקטרישער

ווייכטיג פאר דאמען!

מאכט איך די פלעגאנטסטע דאמען-הויטע גאר דאס שעכסטער פאריזער מאדיל פון די פלעטסטע מיסע פיטער-מאטעס איך אויך גענאן. גדענקט די אדרעס

22 זאוואדזקי 22

אין הויף, 2-טען אטגאנג, לינקס פארנער.

בעט. גאר פאר 7 זל.

מאכט איך שיטאו-וועלור- סא-מעט- און פיליץ-הויטע אין אלע פארבען און פארבען אין מעגסטער אויסטיתרונג. דער פרייז איז גאר אויף 8 קורצער צייט.

„TOLA"

Specjalista dla przepukliny

Wynalazca patentowanych bandaży.

נסיון 20-יאהריגער פראקטיק בעקאנטער ספעציאליסט ראפאפארט האט אנגעגעבן א פיליאל אין לאדז און נעמט אן לערנונג אויף בעקוטדעש

ערגעליכקייטען און קרעפטיגע-פערקריפטונ-גען, הית 1) ליסטען-ברוכען, האט פאלען שרען אין בוים (אייער-בייגעל) גא-נצע-ברוכען, בויך-ברוכען, נעבעל-בייטער-ברוכען, אויך נאל-שטייגער, הייגע-בויך א. ז. ו. מ'מעג נעהמען מיט דו נעבעמע פעציעל חפץ-בשרשען פון אונגעגער ערגענדונג, האט אין גרויסען אנערקענונג דורך מעהרערע פרעפעסארען, 2) פערי-קאלאנע פלעטסע (הויטערע) לעטטונגען. בעשטעלונג בוים, הצלם דעם קרענקען מיט די נעמסע חפץ-בשרשען. בעשטעלונגען אויך מיט א בעלדקעם מעדעל. דיי. ראפאפארט נעמט אויף לערנונג בא

גרינבוים, זגערזשער 17

טעל. 64-42

אויף פערלאנג פון קרענקע בעזוך אין דער הויז און אין שטעדט.

אייגענע ווערקשטעל. אייגענע ווערקשטעל.

וויכטיג פאר בעל-שמחות

איך גיב אויף אבנוץ

געפעסער, גאפעל, לעפעל, מעסער

ווינער שטיהל א. אז. ו.

עכט כשר! צו ביליגע פרייזען! עכט כשר!

מיט אכטונג: פרידהאלד, פאלודניאווא 10

כעמערקונג: דער זאל ווערט אויך אבגעגעבען אויף חתונות.

אנדערט איבעראל

נאר פאטענטירטע

פעלד-בעטען

מקרופתען מיט דער אמעריקס-מארקע

Palma-Patent

פאר ווערכען פיר גשרשנטיר ען.

אויך שטעטס אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל: ניטעל-בעטע סיגדער-בעטען, אמעריקאנעס, קינדער-וועגעלעך, הויכע סיג דער-בענסעלעך, שאטאולע אזו נעבעטע מאטראצען.

ביליגסטע פרייזען! רעיקלאמע פעאנדלונ

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 81-85.

Pamiętajce „WTÓR" Pamiętajcie

Polski Powielacz „WTÓR"

Warszawa, Krucza № 36,

oszczędza czas maszynistkom, szefom sprzysparza pochód, 8000 kopji z jednego oryginału. Jedyny najtańszy aparat wyrobu krajowego do powielania (kopjowania) wszelkich okólników, cyrkularzy, zawiadomień, ofert, cenników i t. p. Wielobarwnie odbija rysunki, ręczne napisy. Najtanie wykonywa katalog lustrowane. Zastępuje drukarnia. Obsł. zupełnie łatwa

Cena zł. 160 za komplet.

Demonstruje aparaty i udziela wszelkich bliższych informacji p. P. Lande, Łódź, ul. Piotrkowska 112. Polecamy wieczne, prasy-stemple „Tłokodruk" do stemplowania akcji, czeków i wszelkich listów Odcisku z prasy „Tłokodruk" nie można podrobić

לעטשניצע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

אין צאהן-ערצטליכער סאנינעם

17 זגערזשער 17, טעל. 33-16.

ד"ר ראסאווסקי	נאז-, האלז, אויערן-קר.	פון 10-2 3—5 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערוועז-קראנקהייטען	פון 12—2 א חודש ווגטא
ד"ר רוזשאנער	חויט און געשלעכטס-קר.	10—11 פון 1-2 נ.מ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1—12½ 4—5
ד"ר נאלדשטיין-פאלאס	אויגען-קראנקהייטען	1—2 5—7
ד"ר סאנטאר	כירורגישע קראנקהייטען	1—2 נ. 4—5
ד"ר ווייגבערג	אינערע, מאגען, הארץ, לונגען	11—1 6—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
צאהן-ארצט א. נראדזענסקיס צאהן-ארצט נ. ראזעס	צאהן- און מויל-קראנק.	9—3 9—3

פינסטליכע הארטגוזענען-בעשטראהלונג. פאמע-שטעלען מיט דער לעטשניצער איז בעקאנט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

קאנטרע-לעבן, דיאטעטיק און פלעקטריש-מיישעס קאבינעט. וויזיטען אין דער שטאט, אין אלע ארט מעדיצינישע אנפיזיקן. — קויפען פאר שטאפלער. איכטונגען נעמען שכארלאטין.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בושעזשינער 11, טעל. 33-37

אפען פון 9 פריה ביז 7 אהענד.

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן קראנקה.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	12—9½ 3 בא 4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקהייטען	11—1
ד"ר לובימש	חויט- און געשלעכטס-קראנקה.	12—2
ד"ר שמירנעלד	נערוועז און נייסטיגע קראנקה.	1—3
ד"ר נאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	12½—2
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקהייטען	1—3
ד"ר בערנסאן	פרויען און קינדער-הילף	3—4
ד"ר זילבערשטיין	צאהן און מויל-קראנקה.	10—2
ד"ר לאזשינסקי סטארא אפאלסקא	צאהן און מויל-קראנקה.	5—7

פסולקע-בעהאנדלונג, שטרעך-שטעלונגען חי שטאפלען א. א. חי א קען-שטעלען, קינסטליכע בעין-זון-בעשטראהלונגען, מאסאזש, אלעקטריציטעט, אפעראציעס. אויף פערלאנג — חיזיטען אין שטאט. — אין לעטערשטערקס הערען שבינגען אלע ש"ט שנאיין, חן אויך פלעגמא און בלוט. קינסטליכע צייהן, קע שנען, מאסען א. א. ח.

אינטונגען נעגען שכארלאטין.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

אבאנאמענטס-פריז: פיעטען 5 זלטער ב חודש פון., אין פרעמדקרעך און בעל- מאנאנטען-פריז: פאר א מיל.מעטער-שורה פאר'ן טעקסט 16 גר., פרעסטע 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרעסטע 60 גר., גאס'ן טעקסט 12 גר. פרעסטע, 1,8 ביען—20 פרענג, מיטודערע לענדער—דאלאר'ן 8. פאר אויסלענדישע מאנאטען 100% טייערער, טויסער דער שטעק—מיט 50% טייערער. פון די פרעמדע הערען מיט פרעמדע קיין רעכנונג.

Redaktor wydawca B. Hamburski

Tłocznia: B. i M. Hamburski w Łodzi, Piotrkowska 19

מעבעל קויפט נישט מיין מעבעל

מעבעל

בעסער איהר איבערצטעם אזך נישט אין מיין

44 מעבעל-געשעפט

44 גדאנסקא (דלוגא) 62=56 מעלעמאן

Ch. ŁAZNIK

נור בא מיר קענט איהר מעבעל שען נוט בעסערמונג! אויך קויף איך פערשידענע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען, שנציגער, נייסאשיג ן סא-מאוארען א. א. ח. איך צאהל די העכסטע פרייזען. קומט מיין אנבערעגענט אויך.

Dr. Ludwik Falk

ספעציאל-ארצט

פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

נאוראמאט 7, טעל. 28-07.

בעמעט פון פון 10—12 און פון 5—7 אהענד.

ועתה אישים שמעו לי
ועל תסורו מאמרי פי
לדברי הסשיבה לאמרי הם אונך

און אז זי דארפט ערלעדיגען פאנדאנט פארגעעט זאלסט גלייך קומען צו לויסען אין ביורו

17 פעטריקאווער 17

דורכגאנג זאכאדניא 52, חאז פ'וועדט ערלעדיגט און בעהיפענהייט געשריבען לויטן אוטטאר אלערלי ביטעס, סלאוזולעס, זאבעזפיטשעניעס, אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס ציווילנע און קרעגע אפאזיציעס אדוואלאגיעס, רעמורסעז וועגען דירה אין אהרשאנד-רעזעטסטע, וועגען מעטער אין קאמיסאריאט-רושנגדו און אלע פאליציי-בעציירקען, אמטען, אינטער-ציוויעס, אמטען דראהוויזעס, פארנע ספראוועס, וי אויך איבער-זעצונגען אין אלע שפראכען.

ספעציאליסט פון שותפות-אמטען.

מיט אכטונג י. מאנעלא

רעפט-קאנסולענט.

Dr. Wołkowyski

זאכאדניא 52 (צענטראלניאנא 69) טעל. 70-57

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

בעהאנדלונג מיט קוואנטס-שטראהלען

נעמט אן פון 1—2 און 4—8. פרויען פון 4—5

ספעציאל וועגערע-ציטער.

א הערצליכען מזל-טוב

וויינשען מיר אונזערע פרייגד גאלדבערג

צו דער פערלאבונג פון זייער טאכטער

פרל. יענטע רייזעל

מיט ה' משה זילבערשטיין

פנחס זאנענבערג אין פאמיליע.

Ostrzeżenie.

Unieważniam 4 weksle po zł. 200 wyst. B. Galster, Łódź na zl. Jakób Frydman, Warszawa, z powodu niedostarczenia mi towaru. Niniejszą sprawę skierowałem prokurat,

z powaźaniem Berisz Galster.

זיידען-שפולערינס

אויף קראאסס

ווערען געזוכט. צו ערפאהרען בא ראקאטש, פיעטריקאווער 26, טעל. 17-69.

צוליב אבריזע

נאך אויסלאנד קען מען איבערנעהמען מיט א קלענעם קאפיטאל א גוט אנגעריכטעט אין לאנג-עקזיסטירענד פליסיר-קארביר-מאגריק מיט א גוט אנגעצויגענע קליענטעלע. אדרעסען אונ-טער „פליס" אבצוגעבען אין דער אדם. פון „לודזער שטעטלעס". 577

„שאפער"

א יודישער קהאליפיצירטער שאפער פון אנשטענ-דיגע לעהרען, מיט רעגירונגס-רעכט צו פאהרען זוכט א פלעצען אין לאדז אדער אויף דער פרא-וינץ. צו ערקונדיגען מינדליך און שריפטליך:

לאדז, זגערסקא 20, בי ב. פערדער.

בעט.: מאג ווען בי א לעמפ-אויטא, בעסטע רעפט.

א מעבלירט צימער

מיט א בעזונדערן אינגאנג אין צענטרום פון דער שטאט איז פון זאמארט צו פערמיטען.

צעניעלניאנא 56, ווו. 2

ווייכטיג פאר דאמען!

מאכט איך די פלעגאנטסטע דאמען-הויטע גאר דאס שעכסטער פאריזער מאדיל פון די פלעטסטע מיסע פיטער-מאטעס איך אויך גענאן. גדענקט די אדרעס

22 זאוואדזקי 22

אין הויף, 2-טען אטגאנג, לינקס פארנער.

בעט. מאכט איך שיטאו-וועלור- סא-מעט- און פיליץ-הויטע אין אלע פארבען און פארבען אין מעגסטער אויסטיתרונג. דער פרייז איז גאר אויף 8 קורצער צייט.

„TOLA"

אנזעהנליכע געגענד

פראנט-געוועלב

מיט אייגענע צימערן אין צענטרום - שטאדט בייז פיטערקאווער זאמארט אפצוגעבען. צו ערפאהרען, 45, אין פרוכטען - געשעפט.